

STYCZEŃ 2025

MONITOR JAPOŃSKI

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet Łódzki

MONITOR JAPOŃSKI

STYCZEŃ 2025

Przygotowania do szczytu Ishiba-Trump

Administracja premiera Ishiby Shigeru wykorzystuje wszystkie dostępne kanały aby dobrze przygotować się do rozmów z prezydentem Donaldem Trumpem. Kluczowym wydarzeniem w styczniu były rozmowy japońskiego ministra spraw zagranicznych z nowym Sekretarzem Stanu Marco Rubio. Podczas spotkania omówiono najważniejsze formaty współpracy i przedstawiono dalszą koncepcję rozwoju „Wolnego i otwartego Indopacyfiku”.

I.WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

3 stycznia: Japonia i Stany Zjednoczone rozwijają współpracę w obszarze cyberbezpieczeństwa. Japonia i Stany Zjednoczone będą współpracować w zakresie badań nad cyberatakami wykorzystującymi sztuczną inteligencję. Japoński Narodowy Instytut Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych utworzy ośrodek badawczy w Waszyngtonie, którego zadaniem będzie dostarczanie informacji na temat ataków cybernetycznych poza krajami anglojęzycznymi. Władze w Waszyngtonie próbują przygotować się do wzrostu ataków przy użyciu sztucznej inteligencji w obszarze tłumaczeń. 70% ankietowanych firm w Japonii stwierdziło, że korzystanie z generatywnej sztucznej inteligencji zwiększy zagrożenia dla bezpieczeństwa, w porównaniu z prawie 80% firm w USA i Chinach.

8 stycznia: przygotowanie gruntu pod wizytę Xi Jinpinga w Japonii. Japoński rząd zaprosił chińskiego ministra spraw zagranicznych Wang Yi, w celu rozpoczęcia rozmów na temat możliwości organizacji wizyty państwowej chińskiego prezydenta Xi Jinpinga. Japonia i Chiny próbują poprawić napięte relacje związane ze sporami na morzach Wschodniochińskim i Południowochińskim. Wizyta państwowa Xi w Japonii jest postrzegana jako niezbędna do poprawy stosunków. Tokio i Pekin będą również pracować nad nawiązaniem dialogu gospodarczego na wysokim szczeblu.

13 stycznia: Japonia i Chiny wznowiają dialog wojskowy. Przedstawiciele chińskiego wojska odwiedzą Japonię w połowie stycznia, w celu zwiększenia wzajemnego „zrozumienia i zaufania”. Delegacja Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej (PLA) spotka się z przywódcami japońskiego Ministerstwa Obrony

i Połączonego Sztabu Sił Samoobrony. Wizyta ma również na celu promowanie wymiany obronnej między Chinami a Japonią.

13 stycznia: Yokosuka hubem talentów w obszarze bezpieczeństwa cybernetycznego. Miasto Yokosuka, w którym znajduje się największa japońska baza marynarki wojennej, stanie się centrum szkolenia personelu ds. cyberobrony w ramach działań łączących Siły Samoobrony, wojsko USA i sektor prywatny. Szkoła Systemów i Sygnałów zmieniła nazwę na Szkoła Cybernetyczna Naziemnych Sił Samoobrony, aby odzwierciedlić jej nowy kierunek. Instytucja zapewnia specjalistyczne szkolenia dla około 130 studentów rocznie. Oprócz floty Morskich Sił Samoobrony, w Yokosuce stacjonuje 7 Flota Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych. W mieście znajduje się również Akademia Obrony Narodowej, która kształci oficerów Sił Samoobrony oraz Wyższa Szkoła Techniczna GSDF. Po stronie sektora prywatnego Yokosuka Research Park obejmuje obiekty badawcze dla takich firm telekomunikacyjnych jak NTT i KDDI. Deweloper oprogramowania FFRI Security ma tam również centrum badawczo-rozwojowe.

15 stycznia: Japonia i Chiny wzmacniają relacje międzyparlamentarne. W styczniu po raz pierwszy od sześciu lat, odbyło się spotkanie wyższych urzędników z partii rządzących Japonii i Chin. Rada Wymiany Partii Rządzących Japonia-Chiny zgromadziła członków japońskiej Partii Liberalno-Demokratycznej i Komeito wraz z przedstawicielami KPCh. Japońska delegacja ma spotkać się z chińskim premierem Li Qiangiem i przekazać osobisty list do Xi Jinpinga od premiera Shigeru Ishiby. Tokio i Pekin liczą na wznowienie dialogu w związku z rosnącymi napięciami między Stanami Zjednoczonymi a Chinami. Sekretarz generalny LDP Hiroshi Moriyama wezwał Chiny do zniesienia ograniczeń w imporcie japońskich produktów rybołówstwa i wołowiny. Grupa spotkała się również z ministrem spraw zagranicznych Wangiem Yi, szefem Departamentu Pracy Zjednoczonego Frontu Shi Taifengiem oraz członkiem partii komunistycznej Wang Huningiem.

15 stycznia: japoński rząd zapowiada wsparcie dla sektora projektowania mikroprocesorów. Japonia przygotowuje program wsparcia rządowego dla sektora projektowania chipów o wartości 1 miliarda USD. Jest to jeden z nielicznych programów, który nie skupia się wyłącznie na wsparciu firm produkcyjnych. Ministerstwo Gospodarki, Handlu i Przemysłu zapewni finansowanie projektów firm technologicznych, startupów i uniwersytetów przez okres do pięciu lat, z myślą o zaawansowanych chipach dla sztucznej inteligencji, centrów danych, bezprzewodowych stacji bazowych, autonomicznych pojazdów i robotów opiekuńczych, a także energooszczędnych projektów. Odbiorcy wykorzystają fundusze na pokrycie takich kosztów, jak drogie narzędzia do

automatyzacji projektowania elektronicznego, wydatki na personel dla naukowców i opracowanie prototypów.

22 stycznia: wizyta japońskiego ministra spraw zagranicznych w Waszyngtonie. Japoński minister spraw zagranicznych Iwaya Takeshi odbył swoje pierwsze spotkanie z nowym sekretarzem stanu USA Marco Rubio, podczas którego obaj zgodzili się przenieść sojusz USA-Japonia na „nowe wyżyny” i kontynuować współpracę w tworzeniu wolnego i otwartego Indopacyfiku. Japońska dyplomacja obawia się, że Stany Zjednoczone porzucą część strategicznych formatów współpracy takich jak np. QUAD. Marko Rubio zapewnił jednak, że administracja Donalda Trumpa będzie wzmacniać partnerstwa „między krajami o podobnych poglądach”, w tym trójstronne ugrupowania, takie jak partnerstwa Japonia-Korea Południowa-USA i Japonia-Filipiny-USA. Istniała obawa, że administracja Donalda Trumpa nie będzie przykładać silniejszej uwagi do tych formatów, które zostały wzmocnione przez administrację Joe Bidena. Japoński biznes jest zaniepokojony zapowiedziami nałożenia wysokich ceł na produkty importowane do Stanów Zjednoczonych. Minister Iwaya podczas spotkania z Marko Rubio przedstawił plan zwiększenia wydatków obronnych Japonii do poziomu 2% PKB. Minister mówił również o nowych działaniach, dzięki którym Tokio przyczynia się do rozwoju gospodarki USA.

22 stycznia: Japoński rząd zapowiada nowe inwestycje w Stanach Zjednoczonych. W 2023 roku Japonia była największym inwestorem zagranicznym w Stanach Zjednoczonych piąty rok z rzędu. Japońskie inwestycje wzrosły o 2,9% do 783,3 mld USD. Liczba japońskich firm działających w USA przekroczyła 1000 w ciągu ostatnich 10 lat. Japoński rząd oraz ugrupowania biznesowe planują dalszy rozwój inwestycji w Stanach Zjednoczonych w celu udobruchania prezydenta Trumpa. Toyota Motor zainwestowała dodatkowe 8 miliardów dolarów w fabrykę akumulatorów. Nissin Foods Holdings wyda ponad 200 milionów dolarów na budowę swojej pierwszej nowej fabryki w kraju od prawie 50 lat. Producent napojów Yakult Honsha ogłosił plany budowy fabryki z inwestycjami o wartości około 400 milionów dolarów. Na drodze nowych inwestycji pojawiają się jednak poważne problemy.

22 stycznia: premier Laosu z wizytą w Tokio. Premier Ishiba Shigeru spotkał się z premierem Laosu Sonexay Siphandone w Tokio, gdzie powiedzieli. Szefowie rządów zapowiedzieli nawiązanie dialogu na szczecelu wiceministrów sprawach zagranicznych i obrony. Dwustronne więzi zostaną pogłębione w 2025 roku z okazji 70. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych. Japonia ma zapewnić wsparcie w procesie stabilizacji fiskalnej Laosu i autonomicznego

wzrostu gospodarczego. Japoński sektor zbrojeniowy jest również zainteresowany potencjalnymi zamówieniami.

24 stycznia: premier Ishiba zabiega o wsparcie opozycji dla kluczowych ustaw. Japoński premier planuje zbudowanie ponadpartyjnego konsensusu poprzez debatę parlamentarną. Rząd mniejszościowy Ishiby musi zabiegać o poparcie opozycji dla projektu zapewnienia trwałych podwyżek płac i rewitalizacji regionów wiejskich. Premier Ishiba mówił o konieczności zapewnienia wzrostu wynagrodzeń, który jest podstawą strategii wzmacniania kapitału ludzkiego. W ramach pięcioletniego programu złagodzenia nadmiernej koncentracji mieszkańców miast i odmłodzenia innych obszarów. Rząd Ishiby będzie zachęcać władze i firmy do tworzenia biur i procesów na poziomie regionalnym. Zostaną także wprowadzone nowe przepisy zwalczające różnice wynagrodzeń pomiędzy kobietami a mężczyznami. Rząd planuje przedłożyć około 60 ustaw podczas sesji trwającej do 22 czerwca, w tym jedną podnoszącą próg dochodowy dla płatności podatkowych, czego domagała się opozycyjna Demokratyczna Partia dla Ludzi.

24 stycznia: japoński rząd na temat gwarancji kredytowych dla inwestycji w Afryce. Japoński rząd utworzy mechanizm udzielania gwarancji firmom, które planują inwestycje lub udzielają pożyczek w krajach afrykańskich. Japońska Agencja Współpracy Międzynarodowej JICA będzie mogła udzielać gwarancji na inwestycje i finansowanie w Afryce na mocy nowych przepisów. Celem programu jest obniżenie ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej na kontynencie. Decyzja zapadła przed kolejną Międzynarodową Konferencją Rozwoju Afryki w Tokio, która odbędzie się w sierpniu w Jokohamie. TICAD przyciąga wielu afrykańskich przywódców i służy jako miejsce kontaktu dla japońskich firm zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej w Afryce. Wśród japońskich firm działających za granicą 57% zgłosiło plany ekspansji w Afryce w ciągu najbliższych dwóch lat w ankiecie opublikowanej przez Japońską Organizację Handlu Zagranicznego.

29 stycznia: premier Ishiba liczy na import większej ilości gazu łupkowego ze Stanów Zjednoczonych. Premier Ishiba przygotowuje się do wizyty w Stanach Zjednoczonych zaplanowanej w połowie lutego. Jednym z tematów dyskusji ma być widoczne zwiększenie importu amerykańskiego gazu łupkowego. Prezydent Donald Trump wielokrotnie mówił o planach zwiększenia produkcji i eksportu energii. Zabezpieczenie dostaw gazu łupkowego jest więc potencjalnie jednym z kluczowych tematów, które może zyskać poparcie nowej administracji Stanów Zjednoczonych. Stany Zjednoczone rozpoczęły eksport gazu łupkowego do Japonii w 2017 roku. W 2023 roku Australia, Malezja i Rosja dostarczały łącznie ponad 60% japońskiego importu skroplonego gazu ziemnego. Import z USA stanowił zaledwie 8%.

30 stycznia: japoński rząd zabiega o pozyskanie surowców z Azji Środkowej.

Nagashima Akihisa, specjalny doradca premiera, wyruszył w 10-dniową podróż po Uzbekistanie, Kazachstanie, Kirgistanie, Tadżykistanie i Turkmenistanie w ramach kontynuacji ekspansji w regionie. Premier Ishiba rozwija program dyplomacji surowcowej dzięki nasileniu kontaktów z Azją Środkową. Obie strony liczą na wykorzystanie możliwości technicznych japońskich firm do wspierania rozwoju rynku energii i minerałów w regionie. Nagashima przygotuje grunt pod organizację spotkań politycznych, których celem jest wzmocnienie łańcuchów dostaw kluczowych minerałów, a także zasobów energetycznych, takich jak ropa i gaz.

KOMENTARZ

Pomimo stopniowej poprawy kontaktów japońsko-chińskich największym wyzwaniem będzie ułożenie relacji ze Stanami Zjednoczonymi po zaprzysiężeniu prezydenta Donalda Trumpa. Głównym zadaniem japońskiego MSZ jest organizacja jak najszybszego spotkania premiera Ishiby z prezydentem Trumpem i uzgodnienie najważniejszych kierunków dalszej współpracy politycznej i gospodarczej. Do spotkania dojdzie najprawdopodobniej w połowie lutego. Dlatego też najważniejszym wydarzeniem w styczniu była wizyta japońskiego ministra spraw zagranicznych w Waszyngtonie.

Japońska dyplomacja obawia się, że Stany Zjednoczone porzucą część strategicznych formatów współpracy rozwiniętych przez administrację Joe Bidena. Należy przede wszystkim zwrócić uwagę na wzmocnienie trójstronnej współpracy Japonia-Korea Południowa-USA i Japonia-Filipiny-USA. Marco Rubio uspokoił japoński rząd, twierdząc że nowa administracja będzie rozwijać współpracę w procesie tworzenia „wolnego i otwartego Indopacyfiku”. Strona japońska boi się również zmian w polityce gospodarczej nowej administracji. Prezydent Trump będzie najprawdopodobniej naciskał na zaakceptowanie dodatkowych kosztów stacjonowania amerykańskich wojsk na terenie Japonii. Japoński biznes jest zaniepokojony zapowiedziami nałożenia wysokich ceł na produkty importowane do Stanów Zjednoczonych.

Podczas swojej pierwszej kadencji Donald Trump krytykował sojuszników, takich jak Japonia i Korea Południowa, i naciskał na zaakceptowanie wzrostu kosztów stacjonowania wojsk amerykańskich w zamian za stałą ochronę USA. Działania administracji zmarłego premiera Abe Shinzo pokazały, że wykazanie wzrostu inwestycji oraz wkładu japońskich firm we wzrost zatrudnienia w USA ma

kluczowe znaczenie w negocjacjach z Donaldem Trumpem. Dlatego też minister Iwaya podczas spotkania z Marko Rubio przedstawił plan zwiększenia wydatków obronnych Japonii do poziomu 2% PKB. Minister mówił również o nowych działaniach, dzięki którym Tokio przyczynia się do rozwoju gospodarki USA.

Minister Iwaya podczas wizyty w Waszyngtonie odniósł się również do zablokowania przez Joe Bidena przejęcia U.S. Steel przez japońską Nippon Steel jako ze względów bezpieczeństwa narodowego. Jego zdaniem decyzja poprzedniego prezydenta budzi obawy wśród japońskiego biznesu, który planuje rozwój inwestycji na terenie Stanów Zjednoczonych. O ile strona japońska nie powinna oczekiwać cofnięcia tej decyzji, konieczne są komunikaty, które mogłyby uspokoić nastroje wśród japońskich firm zainteresowanych dużymi przejęciami na terenie USA.

Podsumowując, administracja premiera Ishiby Shigeru wykorzystuje wszystkie dostępne kanały aby dobrze przygotować się do rozmów z prezydentem Donaldem Trumpem. Spotkanie ministra Iwayi z Marco Rubio częściowo uspokoiło obawy Japończyków dotyczące przyszłości istniejących formatów współpracy strategicznej rozwiniętych przez administrację Joe Bidena. Najwięcej obaw dotyczy przyszłych relacji handlowych i inwestycyjnych. Należy zauważyć, że administracja premiera Ishiby prowadzi stałe konsultacje i wspiera działania japońskich firm, które planują ekspansję w Stanach Zjednoczonych. Nie wiadomo jednak czy transakcyjne podejście do negocjacji z Donaldem Trumpem będzie tak skuteczne jak w przypadku polityki zmarłego premiera Abe Shinzo.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

15 stycznia: Japonia i Ukraina rozwijają współpracę w sektorze obronnym.

Podczas spotkania Ministra Przemysłu Strategicznego Ukrainy Hermana Smetanina z Ambasadorem Japonii w Ukrainie Masashim Nakagome, omawiano współpracę w sektorze obronnym i przemysłowym. Ukraina wyraziła zainteresowanie rozwojem długofalowego partnerstwa z japońskimi firmami. Minister Smetanin przedstawił osiągnięcia ukraińskiego sektora obronnego i zaznaczył największe potrzeby kraju w zakresie wzmocnienia jego zdolności obronnych.

21 stycznia: Japonia finansuje regionalne dyskusje na rzecz odbudowy Ukrainy.

W Charkowie zakończyła się seria strategicznych konsultacji zatytułowanych „Regionalne planowanie strategiczne jako skuteczny mechanizm odbudowy, rozwoju i koordynacji”. Wydarzenia te zostały zorganizowane przez Ministerstwo Rozwoju Społeczności i Terytoriów Ukrainy przy wsparciu UNDP i finansowaniu rządu Japonii. Sesje odbywały się w we

Lwowie, Czerkasach, Kropywnytskyi, Kijowie, Odessie, Kamieńcu Podolskim i Charkowie. Wzięło w nich udział ponad 800 osób, w tym przedstawiciele władz centralnych i lokalnych, organów samorządowych i organizacji społecznych. Głównym celem spotkań jest aktualizacja strategii rozwoju regionalnego i odbudowy. Szczególny nacisk położono na potrzeby regionów okupowanych i frontowych.

23 stycznia: Japonia i Ukraina wspierają obecność japońskiego biznesu w odbudowie. Japonia i Ukraina uruchomiły platformę biznesową dla technologii infrastrukturalnych, mających na celu odbudowę Ukrainy, nazwaną JUPITeR. Platforma ma na celu lepszą koordynację i zwiększenie zaangażowania japońskich firm w proces odbudowy. Inicjatywa będzie informować japońskich członków biznesowych o sytuacji w Ukrainie i priorytetowych projektach odbudowy. Ukraina liczy na zaangażowanie japońskich firm w odbudowę infrastruktury mieszkaniowej i wymianę wiedzy specjalistycznej w zakresie szkolenia specjalistów w sektorze transportu. Obecnie japońskie firmy są zaangażowane w projekty kolejowe, gospodarki odpadami i humanitarne rozminowywania. Ukraina, we współpracy z Japońską Agencją Współpracy Międzynarodowej (JICA), wdraża projekt współpracy technicznej i trzecią fazę programu odbudowy kryzysowej.

28 stycznia: polsko-japońska współpraca badawcza w zakresie materiałoznawstwa. Instytut Wysokich Ciśnień PAN, firma Japan Steel Works oraz Mitsubishi Chemical Group Corporation podpisały memorandum w zakresie rozwoju technologii wzrostu kryształów azotku galu, materiału wykorzystywanego w nowoczesnej elektronice i optoelektronice. W uroczystości wziął udział podsekretarz stanu w MNiSW Andrzej Szeptycki.

III.SYTUACJA GOSPODARCZA

6 stycznia: Nippon Steel pozywa rząd Stanów Zjednoczonych i konkurencję. Nippon Steel i US Steel złożyły pozew przeciwko prezydentowi USA Joe Bidenowi i innym urzędnikom administracji amerykańskiej za wywieranie „bezprawnego wpływu politycznego” na proponowane przez japońską firmę przejęcie US Steel. W swoim pozwie japońska firma zwraca się do sądu o uchylenie nakazu prezydenta Bidena blokującego zakup oraz o poinstruowanie Komisji ds. Inwestycji Zagranicznych w Stanach Zjednoczonych (CFIUS), aby przeprowadziła nowy przegląd umowy. Oświadczenie w sprawie pozwu stwierdza, że wielomiesięczny przegląd przeprowadzony przez CFIUS narusza konstytucyjną gwarancję należytego procesu. Nippon Steel i US Steel złożyły osobny pozew cywilny przeciwko firmie Cleveland-Cliffs, jego dyrektorowi generalnemu Lourenco Goncalvesowi i przewodniczącemu USW Davidowi McCallowi,

zarzucając im „angażowanie się w skoordynowaną serię działań antykonkurencyjnych i wymuszających haracze” w celu zablokowania przejęcia w ramach „nielegalnej kampanii mającej na celu zmonopolizowanie krytycznych krajowych rynków stali”. Cleveland-Cliffs jest drugą co do wielkości firmą stalową w USA, która próbowała przejąć U.S. Steel, ale przegrała w przetargu z Nippon Steel.

14 stycznia: zmiana na stanowisku przewodniczącego Keidanren symbolem zmian w japońskiej gospodarce. Japońska Federacja Biznesu ma formalnie potwierdzić nominację prezesa Nippon Life Insurance Yoshinobu Tsutsui. Zastąpi on obecnego prezesa Masakazu Tokurę, który przewodzi firmie Sumitomo Chemical. Wybór pierwszego prezesa z sektora finansowego odzwierciedla zmianę w japońskiej bazie przemysłowej i priorytetach grupy. Wszyscy z wyjątkiem dwóch z dotychczasowych 15 liderów organizacji wywodzili się z sektora produkcyjnego, takiego jak motoryzacja i stal. Tsutsui zapowiedział, że będzie kontynuował nacisk grupy na zachowanie „społecznego punktu widzenia”.

15 stycznia: start kolejnej japońskiej misji księżycowej . Rakieta przenosząca dwa ładowniki księżycowe, w tym jeden japońskiej firmy Ispace, została wystrzelona ze Stanów Zjednoczonych. Jest to kolejna próba wylądowania na księżycu przeprowadzona przez japońską firmę prywatną. Pierwsza próba Ispace, zakończyła się niepowodzeniem tuż przed lądowaniem w kwietniu 2023 roku z powodu błędnych obliczeń wysokości. Firma próbuje stworzyć stabilny system transportu towarów na księżyc. W lutym 2024 r. amerykański startup Intuitive Machines z powodzeniem wylądował na powierzchni Księżyca, zdobywając tytuł pierwszej na świecie prywatnej firmy, która tego dokonała.

15 stycznia: rekordowa liczba turystów odwiedzających Japonię. Według danych opublikowanych w środę przez Japońską Narodową Organizację Turystyki w 2024 r. Japonia przyjęła rekordową liczbę 36,87 mln turystów, co stanowi wzrost o 47,1% w porównaniu z rokiem poprzednim. Liczba odwiedzających z Chin wzrosła o 187,9%, z Tajwanu o 43,8%, a z Korei Południowej o 26,7%. Głównym czynnikiem odpowiedzialnym za zwiększenie zainteresowania Japonią było wyraźne osłabienie japońskiej waluty. JTA podało, że zagraniczni turyści wydali łącznie 51,78 mld USD, co stanowi wzrost o 53,4% w porównaniu z rokiem 2023.

22 stycznia: Donald Trump zapowiada rekordowe inwestycje w rozwój AI. Prezydent Donald Trump zaprezentował plan nowej inwestycji japońskiej grupy SoftBank, wraz z amerykańskimi firmami OpenAI i Oracle w infrastrukturę sztucznej inteligencji w USA o wartości 500 miliardów USD. W prezentacji wzięli udział dyrektor generalny SoftBank Masayoshi Son, dyrektor generalny OpenAI

Sam Altman oraz prezes Oracle i dyrektor ds. technologii Larry Ellison. Firmy utworzą konsorcjum nazwane „Stargate”, które wybuduje centrum danych o powierzchni ponad 46 500 metrów kwadratowych w Abilene w Teksasie. Dodatkowo SoftBank ogłosił wcześniej uruchomienie inwestycji o wartości 100 miliardów dolarów w amerykańskie projekty, których efektem będzie stworzenie 100 000 miejsc pracy.

24 stycznia: japoński bank centralny podnosi stopy procentowe do 0,5%.

Bank Japonii podniósł stopę procentową z 0,25% do 0,5% w ujęciu rocznym. Oznacza to pierwszą podwyżkę stóp procentowych od sześciu miesięcy. Jej celem jest reakcja na osłabienie japońskiej waluty. BOJ zwrócił uwagę na deprecjację jena i rosnące ceny ryżu jako czynniki wpływające na wzrost inflacji. Decyzja o podniesieniu stóp procentowych została przyjęta pozytywnie przez większość społeczeństwa, które obawia się dalszego wzrostu cen.

24 stycznia: konsumenci cierpią z powodu niedoborów ryżu. Japonia stoi w obliczu poważnych niedoborów ryżu na rynku krajowym. Gazeta Rolnicza poinformowała, że wskaźnik popytu i podaży, będący miarą równowagi na rynku ryżu, osiągnął rekordowy poziom 80. Liczba ta wskazuje na krytyczny problem z dostępem do japońskiego ryżu, przewyższający poziomy z zeszłego roku. Przyczyny braku ryżu nie zostały dotąd wyjaśnione. Wiele zapasów ryżu zniknęło z magazynów. Niektórzy spekulują, że mogą one być gromadzone przez dystrybutorów lub zatrzymywane przez rolników. Inni podejrzewają, że zeszłoroczne zbiory mogły nie być tak obfite, jak początkowo szacowano.

30 stycznia: groźba nałożenia nowych ceł odbije się na działalności japońskich producentów.

Donald Trump zapowiedział, że jego administracja nałoży 25% cła na import z Meksyku i Kanady. Taka decyzja może poważnie zagrozić takim firmom jak japoński Nissan Motor i południowokoreańska Kia, które w ostatnich latach otwierały nowe linie produkcyjne w tych krajach. Nissan ma wiele fabryk w Meksyku, gdzie rozpoczął produkcję już w latach 60. i produkuje modele popularne wśród Amerykanów, takie jak Sentra, Versa i Kicks. Ameryka Północna, w tym Stany Zjednoczone, odpowiada za około 40% z 3,4 miliona pojazdów, które Nissan spodziewa się sprzedać w tym roku finansowym. Mazda Motor importuje z Meksyku około 27% samochodów sprzedawanych w USA. Jej fabryka na terenie Meksyku została uznana za strategiczną bazę do wzmocnienia swojej pozycji na rynku północnoamerykańskim.

KOMENTARZ

Niefortunne zakończenie negocjacji dotyczących przejęcia Nippon Steel może na długi czas popsuć japońsko-amerykańskie relacje gospodarcze. Jest to pierwszy w historii przypadek kiedy duża japońska firma pozwała prezydenta i rząd Stanów Zjednoczonych. Decyzja Joe Bidena, dotycząca zablokowania umowy wywołała krytykę ze strony japońskiego rządu. Premier Japonii Ishiba stwierdził, że incydent stawia pod znakiem zapytania przyszłość japońskich inwestycji w USA. Minister gospodarki, handlu i przemysłu Yoji Muto powiedział, że decyzja Bidena jest „niezwykle godna ubolewania i trudna do zrozumienia”. Projekt przejęcia padł ofiarą naturalnej rywalizacji politycznej i gospodarczej przed wyborami prezydenckimi. Pomimo optymistycznych zapewnień i włożonego wysiłku kierownictwo Nippon Steel od wielu miesięcy mogło spodziewać się takiego rezultatu.

Warto jednak zwrócić uwagę na potencjalne skutki pozwu japońskiej firmy w momencie zmiany na stanowisku prezydenta Stanów Zjednoczonych. Najprawdopodobniej pozew przyniesie dalszą krytykę związaną z obecnością japońskich firm w Stanach Zjednoczonych w momencie, kiedy japoński biznes obawia się nałożenia ceł przez Donalda Trumpa i będzie próbował ułożyć sobie relacje gospodarcze i polityczne z nową administracją. Rząd premiera Ishiby we współpracy z japońskimi przedsiębiorcami próbuje nawiązać dobre relacje z otoczeniem nowego prezydenta USA. Podczas spotkania z Marco Rubio zaprezentowano szereg potencjalnych inwestycji japońskich firm w Stanach. Część z nich może jednak przestraszyć się tego co stało się z projektem Nippon Steel. Wydaje się, że kluczowym elementem układanki mogą być japońscy przedsiębiorcy, którzy znajdują się w bezpośrednim kontakcie z Donaldem Trumpem, tacy jak prezes SoftBanku, Son Masayoshi. Ogłoszenie nowych inwestycji SoftBanku w Stanach Zjednoczonych oraz nawiązanie współpracy z Oracle i OpenAI pokazuje, że nowa administracja jest otwarta na współpracę w wybranych przez siebie obszarach, które nie są kontrowersyjne politycznie.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

